

U bezbrojnom Kornatskom otočju jedan otok nazvan je po smokvama: Smokvica. Kažu da je sav obrastao plemenitim stabešima i da na njemu ima najveći tih lisnatih stanovnika na ovom dijelu Jadranu.

Stanovnici Betine i Murteria, koji na tom prostoru imaju svoje »prekomorsko« blago, edvajkada su polagali velike nade u berbu smokava koje su za njih bile od velike i više struke važnosti, jer su smokve pored maslina bile najrentabilnija kultura ovog dijela Dalmacije. Tinti više što su izvan ruke pa su vlasnici bez brige uspijevali obrati čitavu Ijetinu. Još nešto. Gotovo ravnala obala s čistim kamenim plohamama idealna je površina za prirodno sušenje plodova.

Ovog ljeta Murterani i Betinjanii su zabrinuti. Sezona smokava dosta je zakasnuta. Kiše nema dugo. Lišće vene, žuti i otpada. Mnoga stabla na »tanjim zemljama izgubila su sasvim ili dobrim dijelom vegetaciju, pa sada se pomalo suše i plodovi. Ukoliko kliša padne nešto će se dati spasiti. Šteta, urod je ovog proljeća bio izvanredan, ali zemlja bez vlage nije omogućila razvoj ploda u doba sazrijevanja.

Nešto blaža, ali doista zabrinjavajuća situacija je i kod ostalih, inače najjačih uzgajivača ove sredozemne kulture; Murter, Betine, Tijesna, Pirovac, Vodica, Rogoznice i Primoštenu.

Danas u šibenskoj općini ima registrirano oko 270 tisuća rodnih stabala smokava koja su pretprošle godine dala prienos od 43.048, a protekle godine 39.367 kvintala svježih smokava.

Kakav će rezultat biti ove godine — teško je predvidjeti sve zavisni od kiše koja će u svakom slučaju dosta kasno stići.

M. M.

Sastanak sekretarijata Općinskog komiteta SO Šibenik

Šta će biti s dačkim domom „Ruža Vukman“?

Prošlog dana održan je sastanak Sekretarijata Općinskog komiteta Saveza omladine Šibenik. Na dnevnom redu tog sastanka našlo se nekoliko veoma značajnih i aktualnih pitanja. Sekretarijat je, pored ostalog, raspravljao o aktivnosti mladih u sprovođenju privredne reforme, a razgovaralo se, i to veoma pomjivo, i o dalnjem radu i opstanku srednjoškolskog dačkog doma »Ruža Vukman«.

Raspisljavajući o učešću članova Saveza omladine u sprovođenju i tumačenju naših privrednih mjeri, članovi sekretarijata su iznjeli nekoliko primjera, koji govore da je šibenska omladina prihvatala i razumjela intencije nove privredne politike. Omladinci su se, ne baš svugdje u jednakoj mjeri angažirali na tumačenju stavova i provodenju u život uputstava koji su značajni za naš budući privredni život. Istaknuto je da omladina treba i u buduću da se još više angažira na optimalnom korištenju proizvodnih kapaciteta, da poradi i primjerom povede i druge članove kolektiva na suvremenije privredovanje, da prednjači u poštivanju radne discipline, da se bori za dosljednu i pravilnu raspodjelu dohodaka — jer će to doprinijeti da se nove privredne mjere uhodaju i donesu plodove.

Sekretarijat je također raspravljaо i o životnim uslovima mladih. Istaknuto je da u tom pogledu egzistira još niz neriješenih problema. Shodno tome — rečeno je — potrebno je da se rješenju tih problema priđe sa svih strana i da se na tom poslu angažiraju sve društveno — političke organizacije i poduzećima, kao i organi radničkog samoupravljanja.

Na svom posljednjem sastanku sekretarijat Općinskog komiteta Saveza omladine u Šibeniku posebnu je pažnju poklonio radu dačkog doma »Ruža Vukman«. Situacija u tom domu, naime, nije optimistička. Uz objektivne slabosti, konstatirano je, bolji rad tog srednjoškolskog doma prijeće i unutrašnji propusti. Unatoč tome da je za daljni rad te institucije zainteresiran znatan broj učenika, a neka neriješena pi-

Razgovaramo s Milanom Bijelićem, ekonomskim analitičarom u OSV Šibenik

Potrebno je skladnije kretanje osobnih dohodaka

Vaša zapažanja o kretanju osobnih dohodaka na području komune?

Ovih dana smo obradili šezdeset radnih organizacija. Prosječni neto osobni dohodci po radniku mjesечно porasli su u prvom polugodištu ove godine prema prosjeku za prošlu godinu ovako: u ukupnosti, za sve djelatnosti, porast je ostvaren od 34,4 za prošlu godinu na 42,7 tisuća za polugodište ove godine ili za 24,3% više, a po djelatnostima porast se kreće od 8,8% do 26,6%. Najniži porast ima komunalna djelatnost, a najviši industrija. Ima radnih organizacija čiji je prosjek nešto manji od prošlogodišnjeg ili na istoj visini »Dalmacija« — tvornica ribljih konzervi, Tvornica tankostijene opeke u Skradinu i »Rivijera« — ugostiteljsko-turističko poduzeće. Ove tri radne organizacije i Brijacko-frižersko zadružno poduzeće imaju,

ju, još uvijek osobne dohotke (u prosjeku) manje od 30 tisuća dinara po radniku. Dvadeset radnih organizacija od (60 evidentiranih) imaju prosječne osobne dohotke (mjesечно) veće od 45.000, a tri više od 60.000. To su, kao što je poznato, Komunalna banka, »Plan« i »Elektra«. Kod prve dvije se radi o povoljnijoj strukturi rada, a posebno »Plan« a jer nema nižeg stručnog i pomoćnog kadra.

Da ne bismo ostali samo na podacima o prosjecima za neke radne organizacije u cjelini i u jednog drugog podatku: visokokvalificirani radnici, u prosjeku primali su krajem polugodišta — u Tvorница elektrona i ferolegura 55,5, u »Jadranski« — tekstilnoj tvornici 57, u »Izgradnji« — gradevinskom poduzeću 48,3, a u »Elektro 88,5 tisuća dinara. Sličan je odnos i kod ostalih kategorija rada.

Naše stanje karakterizira i podatak koji kaže da još uviјek imamo 2537 radnika koji imaju prosječno od 15, odnosno nešto ispod 20 do 30 tisuća dinara mjesечно, a to je jedna petina od ukupno zaposlenih na našem području koji su u lipnju radili od 180 do 230 sati mjesечно (ovih je bilo 12439 od ukupno zaposlenih 15040). U industriji ovakvih imamo 389.

Nismo u mogućnosti da odnosmeđu djelatnostima i među kategorijama rada u radnim organizacijama iskazujuemo na drugi način osim pomoću projekta. Oni, projekti, ne kažu sve, a mogu prouzročiti i zabune, ali su razlike očite. Potpunje uboređivanje bit će moguće kada, uskoro, dobijemo podatke iz radnih organizacija koje će iskazivati učešće kategorija rada po djelatnostima i ukupno u uloženom radu i raspodjeli sredstava za osobne dohotke te vrijednost jedinice rada (sata).

Kad bismo bili u mogućnosti da upoređimo kretanje osobnih dohodaka kod nas i sličnih komuna u Dalmaciji ili u okvirima Jugoslavije pokazalo bi se da smo ispod njihovog projekta (tako je bilo kad smo učinili upoređivanje za 1964. godinu, a prvo polugodište ove godine je, vjerovatno, samo pogoršalo odnos). Stanje će se popravljati tada kad poduzmeću mjeru koja će nam omogućavati racionalnije privredovanje.

Zbog čega dolazi do osjetnih razlika?

Do takvog kretanja osobnih dohodaka dolazi, kao što je poznato, zbog neujednačenih uslova privredovanja, zbog nepotpunog sagledavanja posljedica kad se donose odluke po organima komune, jer odluke po komune utječu na položaj jedinki, zbog shvaćanja i prakse da fondovi mogu imati isti, uglavnom, porast u radnim organizacijama kao i lični dohotci, a ne, makar ponekad, i znatno brži (osobito tada kad je odluka komune motivirana potrebotom za stvaranjem veće mase sredstava u fondovima). To se uočavalo već poodmakno, iznosilo, prigovaralo, ali se dozvolilo zadržavanje istog odnosa. Zatim, ponegdje se samostalnost shvaća kao pravo da jedinka može postupati tako kako to njoj najviše odgovara, pa i onda kad je očito da je u povoljnijem položaju radi toga što joj je to omogućeno odlukom zajednice. Dakle, povoljnije kretanje osobnih dohodaka nije uvek i svugdje proizlazilo iz većih napora kolektiva, rješenja koja su se povoljnije odražavala na njihov dohodak (radne organizacije) — racionalizacije, uštide i slično, već iz bržeg porasta cijena njihovim proizvodima — uslugama. Tako je dolazilo i dolazi do preraspo-

djele, prelijevanja sredstava, a to se može i mora onemogućiti i ostvariti skladnije kretanje (ne misli se na potpuno izjednačavanje). Ove razloge je imao u vidu i plenum Općinskog vijeća SSJ kad je zauzeo stav da neke radne organizacije u sadašnjoj situaciji, bez obzira na porast troškova života, ne bi trebale ići na povećanje osobnih dohodaka. U tom trenutku se i nije moglo ulaziti u ostale probleme koji su u vezi s tim.

Da li je moguće ostvarivati skladnije kretanje osobnih dohodaka i kako?

— Postoje, u osnovi, dva načina koji bi nam osiguravali skladnije kretanje osobnih dohodaka. Jedan je — da se stavovima društveno — političkih faktora utvrdi dokle tko može ići u posjeku za radne organizacije ili po kategorijama rada, a to znači neovisno o tome kako se radna organizacija odnosi prema problemima svoga privredovanja, a i različitim kategorijama rada (stručnosti). Kakve bismo posljedice imali lako je shvatiti. Druga mogućnost je — da se iznalaže i postavljaju, stalno usavršavaju, takvi odnosi koji će proizlaziti iz mesta djelatnosti u komuni (ukupno društvenoj djelatnosti), iz doprinosa povolnjijem kretanju u cjelini, a to znači da se iznalaže i postupaju, proizvodnja, a to ne vodi rješenju. Spomenuta istina u postupanju proizvodnja odavno je poznata, a mi kao da smo je tjerali iz svoje kuće. Takvo je stanje sada, danas. Drugo je pitanje što će donijeti budućnost. Pri tome, na pr. mislimo na mogućnost da radne organizacije mogu uspostavljati odnos s bilo kojom komercijalnom bankom. Dakle, međuzavisnost je očita, nužna, neophodna. Ali, ne radi se o tome da se unesu samo elementi solidarnosti, iako i toga više mora biti, već o potrebi da se racionalnije privreduje, da se izmjeni odnos prema privredovanju, a posebno industriji putem utvrđivanja mjesto svake od njih i kriterija koji će svakoj pojedinačno omogućavati sticanje dohotka i osobnih dohodaka na osnovi većeg doprinosa. Skladnije kre-

tanje ne shvaćamo kao zahtjev za izjednačavanjem, već kao uslov — da brži porast osobnih dohodaka proizlazi iz većeg doprinosa djelatnosti, radne zadržavajuće ili kategorije rada u njoj. Radi toga je potrebno iznaci i postaviti mjerljive i izvrste, unaprijed poznate kriterije.

Poznato je da svaki rad u radnoj organizaciji, pa i komuni, ne može podjednako utjecati na iznalaženje povoljnijih rješenja, a to je prijeko potrebno, jer bez toga nema bržeg napretka u cjelini, pa je potrebno stvoriti uslove da kvalitetnije kategorije rada mogu više i doprinijeti i zavrijediti i u raspodjeli više dobiti (više za više, prema radu). Tada ljudi neće biti »zavidni«. To znači da nijesu prihvativi shvaćanja i praksa po kojima se može tolerirati praksa da neki posve lakše dolaze do dohotka. Sličan tretman ovih problema (odnosi u komuni) u ekvirima cijele zajednice olakšavao bi nam iznalaženje boljih rješenja, ubrzavao kretanja u tom pravcu.

Kakve su mogućnosti za okvire koji bi omogućavali skladnije kretanje?

— Ugovornim odnosima među djelatnostima, pojedinačno ili više njih, osigurati da dohodak neproizvodnih i neprivrednih djelatnosti bude u porastu u srazmjeri s rezultatima koje djelatnosti ili jedinica ostvaruju, o korisnosti poslovanja (ne formulirati ga uopćeno) ovih za više njih ili cjelinu (može biti učinkom drugim dokumentima bi se utvrđivali instrumentariji koji

(Nastavak na 2. stranu)

Kratke vijesti

Sibensko trgovinsko poduzeće »Kornat« ima u svom sastavu i prodavaonicu suvenira. Sudeći po nekim indikacijama ta je prodavaonica do sada ostvarila značajan promet. Prema informaciji što smo je dobili ovih dana, prodavaonica suvenira trgovinskog poduzeća »Kornat« prodata je robe u vrijednosti od preko petnaest milijuna dinara. Taj je promet realiziran do kraja srpnja. Budući da je broj turista u kolovozu mnogo veći nego što se i očekivalo, vjerovati je da će ta prodavaonica u ovome mjesecu ostvariti rekordan promet. U toj prodavaonici zapošljene su dvije osobe.

Kapaciteti hotelsko-turističkog poduzeća »Rivijera« su u prvih petnaest dana kolovoza sasvim popunjeni. U hotelima »Krk« i »Jadranc«, koji mogu primiti više od 155 osoba, ovih dana gotovo nemaju praznog ležaja. Slična je situacija i u drugim objektima »Rivijere«. Značajno je zabilježiti da objekti hotelsko-turističkog poduzeća »Rivijera« ponajviše posjećuju gosti iz inozemstva. Kada je već riječ o ovom kolektivu spomen ćemo da je odnedavno »Rivijera« otvorila radno mjesto šef-a propagande. Vjeruje se da će ta služba pridonijeti da smještajni kapaciteti poduzeća budu naredne turističke sezone još bolje iskoristeni.

U ovim vrućim i sparnim danima raste potražnja za bezalkoholnim pićima. Cini se da tome ne smeta ni činjenica da je tim artiklima »skočilo« cijena. Da je tako svjedoči i podaci što smo ih dobili u poduzeću za proizvodnju bezalkoholnih pića »Sibenik«. Taj je kolektiv, naime, u srpnju plasirao na tržište 21 tisuću litara sode vode, 100 tisuća boca oranžade 102 tisuća boca jape i 130 tisuća boca kokte. Vjeruje se, bar prema potražnji u prvim danima, da će se u kolovozu konzumirati znatno veće količine raznih bezalkoholnih pića.

Ove se godine očekuje mnogo lošiji ured grožđa. Prema mišljenju stručnjaka, vinogradari će ove godine, prema sadašnjim procjenama, u svoje konohe pohraniti 20 posto vina manje nego prošle godine. Razloga ima više, ali se u prvom redu ističu suša i tuča. Najbolji prinosi očekuju se u primorskom kraju. Prošle je godine na području Šibenske koplje, prema neptupnim podacima, ubrano oko 1.100 vagona grožđa. Ove će ga godine, eto, biti manje. Međutim, stručnjaci izjavljuju da jedna pravovremena iobilna kiša još uvek mogla pomoći vinogradima i da bi se u tom slučaju mogao očekivati bolji ured.

Skupština općine Šibenik dodjelit će i ove godine nekoliko stipendija. Prema odluci Komisije za stipendije, ta vrsta financijske pomoći dođe u fakultetu, na Visokoj industrijskoj pedagoškoj školi, na Pedagoškoj akademiji. Višoj stručnoj pedagoškoj školi u Rijeci, te polaznicima Gimnazije pedagoškog smjera. Važno je također zabilježiti da će Skupština općine Šibenik stipendirati i osam učenika srednjih škola, koji su u toku dosadašnjeg školovanja postigli dobar uspjeh, a nemaju finansijskih uslova za daljnje školovanje.

Zašto prijedlozi za dinamizaciju kulturnog života ostaju nerealizirani?

Sibenski Centar za kulturno-umjetnički odgoj mladih aktivna je, agilna i vrijedna kulturna ustanova. Uspjesi što ih je Centar postigao u posljednjih nekoliko godina značajni su i često ih se uzima za primjer. Razlog je tome, pored ostalog, i činjenica što te uspjehe Centar za kulturno-umjetnički odgoj mladih postiže sa skućenim finansijskim sredstvima. Ovi dana posjetili smo tu »omladinsku kuću« i razgovarali s direktorom Dragutinom Meićem. Na naše pitanje da nam iznese nekoliko statističkih podataka koji bi prezentirali, donekle i u neku ruku, rad ustanove u prošloj sezoni, drug Meić je rekao:

— Nisam ljubitelj statistike, jer brojke, ako samo ispuštimo reki podatak, mogu biti vrlo varljive. Naime, često to postotkarstvo i prosječanstvo prikriva stvarno stanje. Na koncu vrlo je teško stvaralaštvo mjeriti statističkim aršinom.

— U redu. Kažite nam onda što ste radili u prošloj sezoni?

— Kad baš hoćete ovo nekih pokazatelja: prikazali smo 334 predstave pred 36.825 gledalaca ili 5 premijera u kazalištu lutaka i to Gerečeva »Fatika blatnik«, »Student i lutka« Julijusa Volskog, »Guliver medu lutkama« od Pehr Spačila, »Crvenkapicu« Staše Jelića i »Grajka i Čupavku« Aleksandra Marodića. Kao što vidite samo jedan domaći autor. To je manje-više slike stanja u domaćoj literaturi za djecu. Omladinska scena je prikazala »Budilnik« Vlade Bulatovića-Viba i »Dva i dva sedama« Jana Berana. Nadalje, baletni studio prikazao je »Pinokio« Bruna Bjelinskog. Trebam takođe spomenuti Djecje kino i klub Ljubitelja filma, koji su redovito prikazivali odabran repertoar. U prošloj sezoni ostvarili smo prihod od 3,5 milijuna dinara, a naime dotacije dobili smo od Skupštine općine Sibenik 14 milijuna dinara. Učestvovali smo na Festivalu dramskih amatera Hrvatske u Istri i na Festivalu djeteta s Kazalištem lutaka i Baletnim studijem.

— Kako ocjenjujete proteklu sezonu? Da li ste zadovoljni?

— Ako je neki stvaralač zadovoljan onim što je uradio, recite mu neka se pensionira. Nismo zadovoljni, nikako nismo zadovoljni. Sto se tiče kvaliteta predstava ovo je najuspješnja sezona, ali je to daleko ispod naših mogućnosti. Dakle smo od toga da budemo zadovoljni mobilnošću i pokretljivošću ustanove, iako postoji naše uvjete druge objektivne nemogućnosti — prijevoz, daci, izdavači, finansijska sredstva itd.

— Dobro, druže Meiću, kažite nam nešto o tim, kako rekoste, objektivnim nemogućnostima?

— A što da vam kažem. Mislimo da se neke stvari moraju realnije gledati, no kroz prizmu nekih privatnih rečenicu. Naime, iz godine u godinu mi radimo pod zaštitu nevjerojatno teškim uslovima. Od »Carđaka« na nebnu na zemlju (»Kino «Sloboda«) nema ništa, a mi imamo jednu veću sobu kroz gledalište i dobar dio dotacije dajemo za najam zgrada. Jasno da je vrlo teško planirati, a još teže boriti se za kvalitet. Kad govorim o našim problemima onda u prvom redu mislim na prostor, na prostor i na prostor. Sve ostalo bilo bi lakše. Mi smo, na primjer, tražili kredit za »Kombi«, ali ni od toga ništa. A taj »Kombi« bi nam omogućio da s našim djeletnostima više pružimo djeci i omladini na području cijelog bivšeg kotara.

— Planova ima. Držimo da ćeće nam ih reći?

— Repertoar je već definiran, bar do kraja godine. Omladinska scena će prikazati »Monaster« Emmanuela Roblesa i još neodređeni tekst za djecu, dok će Kazalište lutaka pripremiti slijedeća djela: »Bajku iz kofera« Jana Vladislava, »Slučaj poštanskog sandučeta« N. Popoviću, »Tri Snješka« Midana Pavlika i »Zeku Naduvenkus Atamanova. Klub Ljubitelja filma će raditi i ove godine samo što ćemo uesti i nove forme, pokušati ćemo tražiti stvarače, a zatim svi članovi bit će uključeni u Filmsku omladinu Jugoslavije. Uredeno je i to da o trošku Filmske omladine na slijedećem festivalu u Fuli idu i naši omladinci. Završeni su, također, pregovori o gostovanju u klubu naših eminentnih filmskih radnika i kritičara: Fedora Hanžekovića, Dragoslava Adamovića, urednika filmske rubrike »NIN-a«, Milutina Čolića, urednika filmske rubrike »Politike« i urednika »Filmske kulture« iz Zagreba. Od prošle godine ostalo nam je gostovanje Dušana Vukovića. Jasno je da ćemo organizirati sastre sa radničkom i školskom omladinom. Nadam se da ćemo imati

uspjeha i s našim novim ogrankom — Omladinskim klubom. U pitanju je samo 300 tisuća dinara, a ako nam se omogući korištenje prostora otvoriti ćemo i klub za odrasle, koji će prikazivati svoje poetsko-likovno-muzičke programe svaki drugi ponedjeljak od 10 sati na večer.

— Kada počinjete radom?

Ove godine smo se okupili ranije, jer želimo da start bude dobar. Počet ćemo gostovanjem 5. rujna. Obići ćemo Murter, Tjesno, Pirovac, Vodice, Primošten, Rogoznicu, Lozovac i Skradin. U planu je gostovanje u Kninu i Drišu, a u listopadu gostujemo s »Budilnikom« u Studentskom centru u Zagrebu.

— Što će, po Vašem mišljenju, privredna reforma unijeti novo u rad ustanova iz oblasti kulture? Kako će Centar naći svoje mjesto?

— Mi smo se pripremili. Mislim da ćemo maksimalnom štednjom uspjeti vezati kraj s krajem, a to za nas nije malo. U svakom slučaju djelatnosti neće trpjeti. Analizirali smo i snimili sva radna mesta i vidjeli da je potrebno maksimalno razgranati djelatnosti i svakog radnika postaviti tako da sam utječe na svoj dohodak.

— Čuli smo da ste donijeli Pravilnik o raspodjeli ličnih dohodaka i da je bilo župni diskusija. Recite nam nešto o tome?

— To je i normalno jer je u pitanju valorizacija radnikovih prava u okviru raspodjele. Insistirali smo da se place visokokvalificiranim i kvalificiranim radnikima jednoma izjednači sa službeničkim. Mi smo čak išli i dalje, pa nam kvalificirani i visokokvalificirani radnici imaju veća, a, ponjedje i znatno veća primanja od službenika. To je neophodno. Taj kompleks činovništva mora se razbijati svugdje, jer mi kao ustanova živimo od djelatnosti, a činovnici su ružno zakonom određeno zlo.

— Kažite nam, druže Meiću, koje će sekcije i klubovi raditi ove sezone? Koji su uslovi za upis? Koja su prava članova?

— Radit će sve ono za što omladina ima interesa, drugim riječima — klub Ljubitelja filma, klub muzičke omladine, omladinska scena, dječja scena, kazalište lutaka, baletni studio, klub mlađih pisaca. Upisati se mogu svi pioniri i omladinci, ako pored interesa imaju i sposobnosti za pojedine grane umjetnosti. Na kraju sezone našim normativnim aktima odredili smo i mjesto članova u ustanovi. Svaki omladinci i omladinka, ako imaju pravo glasa, iako aktivno provedu u Centru godinu dana, ravnopravni su članovi radne zajednice i o svim problemima ustanove odlučuju ravnopravno sa radnicima Centra. Osim toga, insistirati ćemo, kao i prošlih godina, da slab dak, slab radnik ne može biti član Centra. Jasno je da ćemo našim članovima, kao i do sada, pomagati da uspiješno uestavaruju i svoje zadatke izvan Centra.

— Na kraju, kažite nam svoje mišljenje o našoj kulturnoj situaciji?

— Pa, više bi se dalo govoriti o situaciji, nego o kulturnoj, jer i ono što imamo — imamo kao improvizaciju. Nije dovoljno ustanovi iz budžeta dodijeliti određena sredstva, već joj je prijeko potrebno osigurati i druge uslove, ako to nismo u stanju radi tradicionalizma, onda je bolje križarskim zahvatom prezrezati čvor, a ne zaplatiti ga godinama. Izgleda kao da nam je teška budžetska situacija cduzela i ono malo snaga da određenje sagledamo svoje mogućnosti i potrebe. Siromašni smo, malo imamo zaposlenih na broj stanovnika općine, prihodi budžeta su mali za pokriće svih potreba jednog dinamičnog grada u razvoju. Uslovi su se izmjenili, a mi godinama uporno podržavamo megalomske ideje, koje su dovele do apatije i nezainteresiranosti, JFR SVI FRUJEDLOZI ZA DINAMIZACIJU KULTURNOG ŽIVOTA OBICO NO ZAVRŠAVAJU U KOSU NEKOG FORUMA. ZASTO? Ovdje počinje priča iz početka i tako svake godine. Taj tradicionalizam je pogibeljan, to tih vegetiranje u okviru concepcija XIX stoljeća.

Zašto su nam se IZ DRUŠTVENOG ŽIVOTA ISKLJUČILI NAŠI INTELEKTUALCI?? Ne vjerujem da je to radi toga što nisu zainteresirani za kulturni život svoga grada — na koncu, ako su već došli poslije studija u Sibenu znači da ga vole, a to je već nešto sa čim treba računati. U PITANJU JE NASHA PROVINCIALA ZABOKRECINA, MRTVO MORE, KOJE TREBA RAZBUDITI. Pokušaji drugova iz Muzičke škole su izvanredni, ali po starom običaju bez pomoći čovjeku nestane drah — rekao je na kraju istaknuti šibenski kulturni radnik, direktor Centra za kulturno-umjetnički odgoj mladih Drago Meić.

(B)

a kod izvršenih usluga povećanje je još veće. Najveće je pak povećanje kod broja pregleda, usluga i protetskih radova u zubnim ambulantama: povećanje pregleda od 3.339 na 5.893, povećanje usluga za 52,2 posto, a povećanje ortopedskih radova od 45 na 155 u ovoj godini. Međutim, to povećanje nije zabrinjavajuće, jer je ono rezultat povećanog broja zubarških radnika, pa čak je još i nedovoljno.

Na području Drniša je do povećanog korištenja zdravstvene zaštite došlo i u bolnicama i u liječenju u klimatskim liječilištima, pa i u izdavanju ortopedskih pomagala, broja izdatih lijekova i putnih troškova. I pored svega toga je stanje na području cijele Komunalne zajednice povoljnije nego u prvih šest mjeseci prošle godine, jer je povećanje na području Drniša, s obzirom na manji broj osiguranika, neznatno utjecalo na ukupni rezultat.

Do osjetnog smanjenja broja izostanaka s posla na području Šibenika došlo je, u odnosu na prvih šest mjeseci prošle godine, kod metalurgije obojenih metala. Tako je na primjer u toj grani kod izostanaka do 30 dana u 6 mjeseci prošle godine izgubljeno 32.644 dana, a za isti period u ovoj godini izgubljeno je 24.091 dan, a to znači da je ove godine isplaćeno naime naknade za osobne dohotke oko 5 milijuna dinara manje. Do izvjesnog smanjenja u toj grani došlo je i kod izostanaka preko 30 dana, došlo do smanjenja broja izostanaka s posla.

Osobita meta iživljavanja ovih mlađobnika bili su brojni automobili koji su na Poljani maršala Tita, pa sve do obale čekali na splavljeni. Odlazili su od automobila do automobila dobacujući najneuskupnije »vjeze« i pogrdne riječi ljudima raznih nacija koji su, ionako nestropljivi, ipak savsino mirno čekali u svojim kolima. Zene su i ovdje bile »najinteresantnije«. Nije uopće moguće registrirati ni »najtolerantniji« dio riječi iz njihova »reperata«. Muškarci me je ostajalo samo da se zgraju. Takav bezobrazluk nikada do sada nije vladao na našim ulicama.

(I. C.)

ISPADI POD OKRILJEM MRAKA

Za vrijeme preksinoće oluje bili smo svjedoci nekoliko ispadova manjih grupica maloljetnika na Poljani i na Obali oslobođenja. Ponašali su se arogantno i uvredljivo, a tome im je pomogla tama. Izazivali su pralaznike, osobito ženski svijet, na način kako to da sada sigurno nitko nije vidi. Na pojedinačne proteste gradana oni su odgovarali ulicima, koji se obično čuju iza zidova zoologiskih vrtova.

Trebalо bi da njihovi roditelji na neki način saznaju za ovo ako je to moguće, a vide kakova su im djeca. Pa i sami »junaci« ovih ispadova mogli bi, makar slučajno pročitati ovih nekoliko redaka. Mogli bi osjetiti (MOZDA) bar nešto poput iskrice stida...

Sto su, međutim, mogli kazati stranci, možemo samo nagadati, ali sigurno, nisu spominjali samo Šibenik...

Neki su gradani na Poljani pokušali pronaći kojeg milicionera, ali nigdje nije bilo ni jednoga. Način na koji su, ionako nestropljivi, ipak savsino mirno čekali u svojim kolima. Zene su i ovdje bile »najinteresantnije«. Nije uopće moguće registrirati ni »najtolerantniji« dio riječi iz njihova »reperata«. Muškarci me je ostajalo samo da se zgraju. Takav bezobrazluk nikada do sada nije vladao na našim ulicama.

(I. C.)

Za skladnije kretanje osobnih dohodaka

(Nastavak sa 1. strane)

bi to osiguravali (cijene, provizije, kamate i sl.). Unutrašnja raspodjela u radnim organizacijama bi također bila stvar svih radi toga što ne može biti sve jedno kakva je raspodjela u njima, budući da ona utječe na odnos radnika prema radu. Naiome, ona bi bila i jeste stvar radne organizacije, ali pravilnici bi trebali potpunije i preciznije predviđati mogućnosti većeg angažiranja radnika na ostvarivanju racionalizacija, uštada i sl.

Razlike bi, prema tome, mogle biti među onim kategorijama (grupama) rada koje daju izuzetan, poseban doprinos, omogućavaju brži porast dohotka radne organizacije, ali ne i među onima koje bitno ne utječu na poslovanje. Veća razlika među organizacijama bi mogla biti u slučaju kad se ona u cijelini angažira u tolikoj mjeri da joj to omoguće ostvarivanje većeg dohotka i ličnih dohodaka. Bilo bi potrebno vidjeti da li upoređivanje s granom ili grupacijom u okvirima zemlje može uopće biti faktor koji može utjecati, posebno za neke.

Kretanje cijena nekim proizvodima - uslugama, na pr. bi se moglo iznalaziti u kombinaciji faktora — porast standarda područja i potreba za modernizacijom kapaciteta (sredstava) organizacije. U bankarstvu ne bi sve moglo počiniti i završavati premijama, kamataima i sl., ne njihovom visinom koju je, u pravilu, postavio neprivredni faktor, jer u takvom diktiranom odnosu preovladavaju odnosi slično fiskalnim obvezama, a ne poslovni, gipki. Rezultati bi trebali biti takvi da neke radne organizacije uspore porast osobnih dohodaka i više izdvajaju u fondove i da se to ima u vidu prilikom poduzimanja nekih mjeru, a posebno u nastojanju da proširujemo djelatnost nekih radnih - proizvodnih organizacija. Ova pitanja ne mogu se razmatrati bez potrebnih priprema. Radi toga se predlaže da se formira jedna radna grupa, od predstavnika zainteresiranih radnih organizacija koja bi pipremila prijedloge. Vijeća Skupštine općine i plenum Općinskog vijeća SSJ u tome mogu pomoći.

IZ DJEĆJEG VRTIĆA „J. BUČIĆ“

Bez prekida i ljeti

U vrijeme ljetnih praznika i školskog raspusta i dječji vrtići ostaju prazni. Nejmlađi stanovnici grada napušta svoja zabavista da bi i oni otišli na odmor sa svojim roditeljima. Dječji žagor i veselost u vrtićima ustupaju mjestu na ulicama i kupalištima grada i okoline.

Samo, ima jedan izuzetak: vrtić »Jelka Bučić« otvoren je i preko ljetne sezone, a služi za smještaj djece onih roditelja, koji su najviše zaposleni upravo u toku ljetnih mjeseci.

Kada smo došli među ove mališane učinilo nam se, ipak, da to nekako nije ona »prava« atmosfera, kao u vrijeme ostalih mjeseci. Vjerujemo već i za to, što ih nije bilo mnogo. Vrtić sada okuplja oko sedamdesetak djece od dvije i po do sedam godina — u tri grupe. Red počinje u šest sati ujutro i traje do 14 sati. Sest odgojiteljica smjenjuje se svakih tjedan dana.

U vrtiću »Jelka Bučić« su nam rekli, da se upravo u vrijeme ljeta osjeća nedostatak dječjih jaslica za onu najmanju dječecu, čije postojanje Šibenik odavno priželjuje.

Nevrijeme nad gradom

došlo je do marijih poremećaja. Brod koji saobraća na liniji Rijeka — Split doplovio je u šibensku luku sa začasnjenjem od jednog sata, a na trajektu Dolac-Martinska bilo je također otežano manevriranje splavi. Unatoč nevremenu posade splavi imale su pune ruke posla. Za ne-punih četiri sata splavi su prebacile s jedne na drugu stranu šibenskog zaljeva više od 400 vozila.

Od udara groma u Bilicama je u zaseoku Petrović izgorjela stambena zgrada. Vatrogasci su kasno obavijesteni, pa je nastala šteta od oko 6 milijuna dinara.

Intervju Nikole Pulića, urednika „Zagrebačke panorame“ s M. Kneževićem, direktorom „Štampe“

Položaj lokalnog lista u društvenom životu šibenske komune

Pitanje: »Šibenski list«, kako stoje u Inpresu, izdaje NIP »Stampa«, a organ je SSRN-a općine Šibenik. Recite druže Kneževiću kakav je odnos i kakvo razumijevanje OSSRN-a odnosno Škupštine općine prema intencijama i materijalnim problemima lista?

Vaše pitanje je upravo aktuelno. Aktuelno je s aspekta »Šibenskog lista«. Interesantno je za izdavača, a od važnosti je i za Komunu, odnosno SSRN-a općine čiji je list organ. Ono je, izgleda, tako koncipirano da samo po sebi pretpostavlja i dopušta nešto širi odgovor, koji mora da sa više strana objasni položaj lista i njegovog izdavača s obzirom na razumijevanje od strane OSSRN-a i Škupštine općine, odnosno pojedinih faktora i njihove suđenje u listu.

Tačno ste primijetili »Šibenski list« je organ SSRN-a općine Šibenik. Izdavač je NIP »Stampa«. Već na početku moram konstatirati činjenicu, da je naš radni kolektiv, kao izdavač lista, suočen sa nerazumijevanjem koje ima za posljedicu materijalne probleme. Budući da želim da ovu, za sada, potpuno uopćenu, ali bez sumnje tačnu konstataciju, dokazujem u drugom dijelu odgovora na Vaše pitanje, sa odgovarajućim materijalnim činjenicama, sada bih, prije htio da razgraničim sa nekim neupućenim shvaćanjima koja mogu da imaju negativnih posljedica po suradnju u listu i, ako uspijem, da objasnim u čemu se, po mom mišljenju, manifestira nepravilni odnos prema »Šibenskom listu«.

Podjedno od toga, da se ponekad osjećaju izvjesne tendencije, reka bih, pragmatističkog odnosa. Ne može se tvrditi da je to opći, službeni stav. Naprotiv, stavovi i zaključci u odnosu na list su ispravni i dobri. Međutim, praktični postupci ih demantiraju. Ili se uopće ne sprovode ili ih pojedinci tumače na svoj način, kada im to izgleda oportuno povodom nekih konkretnih pitanja, koja tretira »Šibenski list«, a doda bilo, kojih inače u njegovoj praksi nedostaje. Kao da se tada na list ne gleda (to se u praksi događa), kao na organ SSRN-a u najširem smislu, gdje u najmanju ruku treba voditi računa o drugim mišljenjima i sa objektivnom kritičkom tolerancijom uvažavati suprotna gledišta iza kojih, također, stoji određeno mišljenje. U tim momentima konkretnih rasprava preko lista, postoji širi interes za sudjelovanje u takvim raspravama, što je, bez obzira na to tko je u pravu, sasvim pozitivno. To pokazuje da raspoloženje postoji i da ga sve više treba mobilizirati na praktičnim društvenim pitanjima iz života komune. To ujedno pokazuje, da je zadatak odgovornih ljudi i foruma da se svojom suradnjom, sa iznjenjem zauzetih stavova te vlastitih pogleda i prijedloga, na ocjenu javnosti, povedu javne diskusije o problemima privrede, školstva, kulture, zdravstva i socijalnog osiguranja, o pitanjima međuljudskih odnosa o našim vlastitim slabostima koje deformiraju socijalističke odnose. Ovo ne govorim zato što mi je palo na pamet da se bavim apstraktnim mislionicim kombinacijama, nego me na takav zaključak navodi i sama fizionomija, odnosno sadržina lista. On još uvijek prenosi instrukcije i inicijative odozgo, a to uglavnom čini u formi informativnih izvještavanja. List manje odražava inicijative i prijedloge demokratskih institucija, osnovnih društveno-političkih organizacija i građana o kojima bi se obavještavali i vodili računa nadležni organi u Komuni.

Stoga mislim, da nije neksrom podsetiti na društvenu ulogu i karakter lista. On je doslovno zamišljen kao organ SSRN-a naše Komune, a ne kao glasilo užeg organa SSRN-a. »Šibenski list« je, prema tome, organ najšire tribine građana — općeg parlamenta u kojem možemo naći mogućnosti za svestranu razmjenu i borbu mišljenja, za iznošenje stavova i prijedloga i za razvijanje inicijativa građana.

U sklopu djelovanja općinske organizacije SSRN-a i drugih društveno-političkih organiza-

cija, te drugih samoupravnih i društvenih ustanova u Komuni, list predstavlja jedno od najkomunikativnijih sredstava demokratskih riječi, preko kojega građani mogu utjecati na rad svih samoupravnih organa.

Socijalistički savez je izvor javnog mišljenja, »Šibenski list« ima zadatak da odražava to javno mišljenje. Općinska organizacija socijalističkog saveza je mjesto gdje se daju i gdje, po mom mišljenju, treba da se još više daju, naročito sada u fazi adaptacije novim privrednim mjerama, ocjene rada organa samoupravljanja i organa državne uprave.

Kao široka i masovna društveno-politička organizacija, socijalistički savez, pruža mogućnost svakom radnom čovjeku i svakom građaninu da se u interesu izgradnje novih društvenih odnosa bori za stave i rješenja za koja smatra da će doprinijeti demokratskoj praksi u Komuni. Baš preko tribine socijalističkog saveza radnog naroda i putem njegovog glasila »Šibenskog lista«, građani mogu da daju političke inicijative za sve oblike društvenog života i da tim putem ostvaruju svoje demokratsko pravo upravljanja i odlučivanja o društvenim poslovima. U tom smislu građani mogu da izlažu objektivnoj kritici i kontroli nosioca javnih društveno-političkih i privrednih funkcija i da pružaju pomoć na planu rješavanja društvenih zadataka u Komuni.

Time, naravno, nije iscrpljena uloga, nije završena društvena misija »Šibenskog lista«. S druge strane, njegova uloga se ostvaruje na relaciji između Škupštine općine i drugih samoupravnih subjekata i građana. Uz ostale funkcionalne oblike i sredstva pomoći kojih se ostvaruje princip javnosti i radu. Općinska skupština, kao najviši predstavnički i samoupravni organ u Komuni, može posredstvom »Šibenskog lista« da se oslanja na javnost i da aktivira inicijative javnosti. Ali budući da to nije direktna tema našeg razgovora, ostanimo na tome samo toliko, koliko je to u vezi sa »Šibenskim listom«.

U statutu naše komune (član 153) zapisana je odredba koja

Zašto se u listu ne tretiraju aktuelna društvena zbivanja?

Na prste bismo mogli izbrojiti koliko se puta na stranicama našeg lista javio neki od naših društveno-političkih, privrednih ili stručnih rukovodilaca, da piše o problemima iz života komune, iz rada općinskih društveno-političkih organizacija njihovim stavovima i zaključcima. Evo recimo sada, u ovo doba privredne reforme, kada se svaki građanin, svaki radnik zanima za ovu privrednu reviziju tražeći objašnjenja i odgovore na životna pitanja, pa da tako obaveštava i angažira javnost, da je upoznava sa problemima i da u tom obliku doprinosi, sa svoje strane, da i list dobije stvarni smisao, da i u praksi postane organ SSRN-a. Umjesto pozitivne mi na tom planu imamo negativni bilancir. Kada se na inicijativu Redakcije iniciraju aktualna pitanja, nude već pripremljena pitanja o problemima o kojima vrijedi razgovarati, ukratko, kada se moli suradnju u formi intervjuja, ili dostavljanja materijala koji se pripremaju za sjednicu odnosno kada se očekuje da Redakcija bude obaviještena o sastancima i drugim važnim zbivanjima, zbori čega postoje i posebne institucije itd. rezultati su loši; pitanja ostaju bez odgovora. Takav odnos destimirala novinare. Oni se radije bacaju na kratke vijesti i informacije. List zaobilazi aktualna društvena zbivanja. Isto se sada događa? Događa se to da i dobromjerne kritike koja se ponekad vodi, ali ne i službeno, polazi od posljedica a ne od uzroka. Naime, list (i Redakcija) je izložen kritici, da nije u toku zbivanja. Da bi mogao mnogo više da se angažira u društveno-političkom životu. Da bi on to mogao i morao to je izvan svake sumnje. Ali, kao što je poznato, autoritet li-

glas: »Radi obavijestavanja građana Škupština općine je dužna da u lokalnom listu ili na drugi podesan način informira građane o svom radu, donesenim odlukama i zaključcima«. Ova odredba nedvismisleno odražava naše potrebe i intencije. Njoj se u normativnom smislu nema što zamjeriti. Međutim, raskorak između stvarnog i normativnog u tom pogledu je, barem što se tiče korištenja lokalnog lista, očito prisutan. On je prisutan neovisno o tome što se zna kolike su prednosti i koristi od togako se putem širokih prethodnih diskusija od samog početka, tako reći, od same ideje, kroz cijeli postupak pripremanja odluka na adekvantan način putem »Šibenskog lista« informiraju i angažiraju zahtevirani faktori. To garantira da će sam čin formuliranja i oblikovanja odluke, od interesa za Komunu, biti mnogo jednostavniji. A tako konstituirane odluke mogu imati najširi autoritet i podršku građana.

Iluzorno je svako očekivanje da se to može postići putem nekakvog društvenog automatsma ili samo naporom i većim zalaganjem novinara. Aktivnija uloga lokalnog lista u ostvarivanju principa javnosti u radu rukovodilaca organa i kreiranju demokratske prakse, odnosno upoznavanju građana i organa samoupravljanja sa odlukama predstavničkog tijela komune i drugih organa u komuni, preostavlja i drugačiji, od dosta najvećeg odnos prema listu. Pod tom pretpostavkom mislim na aktivan suradnju i podršku svih društvenih foruma i pojedinaca. Pojedinaca u tom smislu, da sa svojom neposrednom suradnjom, iz okvira svoje društvene funkcije, prezentiraju javnosti probleme koji je interesuju. Time ujedno raste učešće javnosti u radu Škupštine i samoupravnih organa, a sam list postiže veći ugled. Što se tiče doseganja suradnje mi smo zaista više nezadovoljni nego zadovoljni. Ona ne može izdržati kritiku. Uostalom, ovo je jedno mišljenje koje se i samo izlaže kritici.

Time, naravno, nije iscrpljena uloga, nije završena društvena misija »Šibenskog lista«. S druge strane, njegova uloga se ostvaruje na relaciji između Škupštine općine i drugih samoupravnih subjekata i građana. Uz ostale funkcionalne oblike i sredstva pomoći kojih se ostvaruje princip javnosti i radu. Općinska skupština, kao najviši predstavnički i samoupravni organ u Komuni, može posredstvom »Šibenskog lista« da se oslanja na javnost i da aktivira inicijative javnosti. Ali budući da to nije direktna tema našeg razgovora, ostanimo na tome samo toliko, koliko je to u vezi sa »Šibenskim listom«.

U statutu naše komune (član 153) zapisana je odredba koja

sta i to da li on vrši uspješno, manje uspješno ili neuspješno svoje zaduženje, ne zavisi samo o nama. U vezi s tim skrenuo bih pažnju na nekoliko posljednjih brojeva. U njima često nači vrlo malo konkretnih problema, podataka, zaključaka i stavova povodom akcija koje se poduzimaju u skladu s novim privrednim mjerama, a ima i materijala i podataka i gresaka i slabosti i dosta sastanaka. To što često nije dostupno »Šibenskom listu«, radio Zagreb i drugi listovi ipak objavljuju. Kakav parados? Dopisnik radio Zagreba dobiva materijal za sjednicu Skupštine općine i stava na adresu Redakcije »Šibenskog lista«, a »Šibenski list« ga ne dobiva. Izno sam samo jedan primjer. Tome nisu potrebni posebni komentari. Ako se takva praksa nastavi i u buduće teško ćemo moći realizirati naše težnje da »Šibenski list« postane u pravom smislu ono što će naša komuna imati realne koristi.

Zbog toga je ponekad bilo i

lutanja, možda i neprovjerih članaka, a to je veoma štetno.

Nije se održavao sistematski kontakt između Redakcije i edgarajućih foruma, a bez toga je mogućnost slabe informiranosti novinara i Redakcije veća.

Kada govorimo o ovim slabostima ističemo ih zbog toga da bismo ih prevazilazili. A kada plazimo od togakakav treba da bude »Šibenski list« i kada u vezi s tim rješavamo njegove konkretnе zadatke od broja do broja i uopće, osvrćemo se na stvarnost i potrebe. Upravo, naša stvarnost sve više pokazuje da odlučivanje društvenim poslovima nije više isključiva nadležnost ni politička odgovornost organa vlasti. Odlučivanje i društvena odgovornost danas mora da se osjeća na rad-

nom mjestu, u organima upravljanja i odatelje, naravno, preko delegata u predstavničkom tijelu komune i drugim organima. Tome po našem mišljenju može mnogo doprinjeti i »Šibenski list«. On može da odigra važnu ulogu i u drugom pravcu, kada je riječ o obavještavanju demokratske baze, što znači radnih ljudi i građana, odnosno samoupravnih institucija komunalnog sistema, sa odlukama i stavovima koji se donose na nivou komune.

Ako bismo na neki način izvršili anketiranje čitalaca našeg lista, oni bi, pretpostavljajući, kazali da treba još puno učiniti, kako bi list mogao da odražava njihove interese i zahtimanja o problemima iz života komune. A to je kao što vidite i naša intencija. Da bismo je mogli stvariti neophodna nam pomoći, dobronamjerna kritika i svaka sugestija koja će tomu doprinijeti.

Tiraž se uzima kao jedno od najvažnijih mjerila uspjeha lista. U zadnje vrijeme tiraž »Šibenskog lista« je znatno porastao. Međutim, nije dovoljno. To je samo relativan uspjeh. Pored svih spomenutih razloga, list se malo čita i zbog toga što čitalac — naš građanin u njemu ne može naći studiozne i analitičke obrade problema. To bih potvrdio jednim pozitivnim primjerom. Naime, u zadnjem broju se tretiraju problemi Primoštene. Išao je jedan članak u kojem Odmah je iz Primoštene naručeno 20 komada lista, jer je on ušao u njihove probleme. Dugi.

Iluzorno je svako očekivanje da se to može postići putem nekakvog društvenog automatsma ili samo naporom i većim zalaganjem novinara. Aktivnija uloga lokalnog lista u ostvarivanju principa javnosti u radu rukovodilaca organa i kreiranju demokratske prakse, odnosno upoznavanju građana i organa samoupravljanja sa odlukama predstavničkog tijela komune i drugih organa u komuni, preostavlja i drugačiji, od dosta najvećeg odnos prema listu. Pod tom pretpostavkom mislim na aktivan suradnju i podršku svih društvenih foruma i pojedinaca. Pojedinaca u tom smislu, da sa svojom neposrednom suradnjom, iz okvira svoje društvene funkcije, prezentiraju javnosti probleme koji je interesuju. Time ujedno raste učešće javnosti u radu Škupštine i samoupravnih organa, a sam list postiže veći ugled. Što se tiće doseganja suradnje mi smo zaista više nezadovoljni nego zadovoljni. Ona ne može izdržati kritiku. Uostalom, ovo je jedno mišljenje koje se i samo izlaže kritici.

Time, naravno, nije iscrpljena uloga, nije završena društvena misija »Šibenskog lista«. S druge strane, njegova uloga se ostvaruje na relaciji između Škupštine općine i drugih samoupravnih subjekata i građana. Uz ostale funkcionalne oblike i sredstva pomoći kojih se ostvaruje princip javnosti i radu. Općinska skupština, kao najviši predstavnički i samoupravni organ u Komuni, može posredstvom »Šibenskog lista« da se oslanja na javnost i da aktivira inicijative javnosti. Ali budući da to nije direktna tema našeg razgovora, ostanimo na tome samo toliko, koliko je to u vezi sa »Šibenskim listom«.

U statutu naše komune (član 153) zapisana je odredba koja

ce se sa područja komuna Drniš i Knina organizira sistemska suradnja i da se kontinuirano u »Šibenskom listu« piše o temama, tj. raznovrsnim pitanjima koja interesiraju ili, na bilo koji način, tangiraju stanovništvo njihovog područja. Ti smo, ujedno želili postići cilj da »Šibenski list« dođe do sela u koja inače malo, rijetko i nikako ne dolazi dnevna štampa, gdje ne postoji drugo sredstvo informiranja i obavještavanja mještana. Polazeći od toga, da ove komune nemaju svoga lokalnog lista, htjeli smo daleko, da se »Šibenski list« uključi u sredstva društveno-političkog rada i informiranja građana na njihovom području. »Šibenski list« je u vrijeme postojanja kotara Šibenik lokalni list cijelog kotara.

Moram kazati da ovi društveno-politički forumi, koji bi inače i sami trebali da u tom smislu pokreću i nude inicijative, nisu uopće reagirali. Nisu nikada pružili odgovor iz kojeg bi se vidjelo da su bar formalno dali važnost prijedložima Redakcije. Znamo pozitivno, da ovakvim tretiranjem njihovih problema »Šibenski list« ne uživa ugled kod spomenutih foruma u tim komunama. Sigurno je onda i to razlog, zašto se tako odnose prema inicijativama Redakcije. Mi također nismo zadovoljni sa izborom i kvalitetom materijala koje list donosi iz Drniša i Knina.

To su, manje ili više, suhoperne informacije koje redovito ovako započinju i završavaju: Dana toga i toga održan je sastanak taj i taj. Sastanku su prisustvovali ti i ti drugovi. U diskusiji su učestvovali slijedeći diskutanti itd. To je staromodna deplasirana šema bez životnog sadržaja. Ostaje neponudljivo ono o čemu se raspravlja, kako se raspravlja i što je zaključeno, a to baš zanima ljudi i građane. Kao u pravilu ostaje nepoznat činjenični red stvari, a stavovi povremeni dopisnika su bez značenja. Naš list želi da se oslobodi takve šeme i suradnje. Stoga smo pokretali inicijative. Pokretat ćemo ili i ubuduće i nadamo se da će biti više razumijevanja.

Pitanje: Ime »Šibenski list« datira od njegovog osnutka dok je u Šibeniku bilo sjedište kotara. Osjeća li se potreba promjene imena prema širini njegovog značaja?

Pod tim imenom list izlazi od prvog broja. Poznato mi je da se o tome nije nikada ozbiljnije razmisljalo. Možda si dugo zato što to i ne predstavlja problem, odnosno ozbiljniju zapreku na putu do čitalaca. Uostalom, kada bismo sa promjenom imena rješavali probleme lista, onda bi to bio najprijeći put do uspjeha. Zašto to kažem? Upravo zato što u samom Šibeniku ima ljudi koji ne čitaju »Šibenski list«, kada i onih koji ga čitaju u Drnišu i Kninu, odnosno Primoštenu, otkud se čuju izvjesni glasovi da bi trebalo

Intervju Nikole Pulića, urednika „Zagrebačke panorame“ s M. Kneževićem, direktorom "Štampe"

MATERIJALNI PROBLEMI U PRVOM PLANU

(Nastavak sa 3. strane)
gan SSRN-a Općine Šibenik,
Knin i Drniš.

Pitanje: Neko organizacije (osobito sportske) lakše dobivaju novčana sredstva nego »Šibenski list«. Uporedite društveno značenje i društveno priznanje vašeg lista s istima?

Materijalnih problema imaju i sportske organizacije i »Šibenski list«. Neke od sportskih organizacija jedva da ih rjesavaju. »Šibenski list« je, kao što smo kazali, u sličnom položaju. Ali ima sportskih organizacija, koje samo alarmiraju da je na pomoći novčana kriza, da treba pronaći sredstva ili da se moraju raspustiti. I što mislite što se sada dogadaja? Novčana sredstva se stvaraju preko noći.

I još neke ustanove, koje ne djeluju u oblasti sportskog života, lakše dolaze do novčanih sredstava. Njihovo djelovanje u toku godine ograničeno je samo na nekoliko dana. Povremeno organiziraju susrete. Koliko je to korisno i opravданo mislim da je potpuno jasno. »Šibenski list«, međutim, usprkos materijalnim poteškoćama, kojima veoma teško odolijeva, izlazi sistematski u toku cijele godine. Ovo su samo konstatacije bez komentara i firmi i bez ublaženja u politiku trošenja sredstava. Čini mi se da to i nije cilj našeg razgovora. A nadavim ih zbog toga da bih sa više strana podvukao odnos prema lokalnom listu, koji, kako tako, prati i održava zbijanja u životu komune i koji dospijeva do 750 naših građana u zemljama i u inozemstvu.

Prema tome, društveno značenje »Šibenskog lista« je veće, a za to značenje dobiva priznajne ispod priznanja nekih sportskih i drugih organizacija.

U izvještaju OSSRN-a za konferenciju nije bilo ni jedne riječi kritike ili priznanja. Zadnjih godina o listu nije raspravljan. Sada je bilo vrijeme da se sagleda položaj i sasvim određeno zaključi na koji način i na kojim pitanjima će se »Šibenski list« uključiti u ovu društveno - političku i privrednu akciju komune. Na novou kotara i republike to je učinjeno. Sto više, ni Savjet redakcije našeg lista to nije učinio.

Ne vrijedi uvijek - snadi se

Da, ne vrijedi se uvijek pridržavati krilatice »snadi se«. Jer, ona može ponekad, ili, veoma često, da onog koji se s njom posluži navuče na tanak led. Shvaćate — riječ je o nepravilnostima, koje ponekad prolaze neprijećeno, ali, uporedi s time, mnogo češće bivaju primjećene. Da je tako potvrdit će i ovo nekoliko primjera što su nam ih »prijavili« tržišni inspektori.

Privatna radnja za šivanje i krpanje vreća vlasništvo Ivana Alfrevića nije vršila svoju djelatnost predviđenu rješenjem, već se isključivo bavila popravkom i prepravkom rukavica, majica, dempera, bunda, madrača, jastuka itd.

Nadalje, Aleksa Dante, vlasnik mehaničarske radnje u Šibeniku, prekoračio je opseg svog poslovanja i pružao je električarske usluge. Ni to mu nije bilo dosta, pa nije našao da shodno ni to da u svojoj radnji istakne cjenik usluga.

Pregledom paušalne tararske radnje kojom je rukovodio poslovoda Milan Tišma, utvrđeno je, da je poslovoda evidentirao promet u svom knjigovodstvu, ali samo promet radova koje je izvodio u socijalističkom sektoru. Međutim, tržišni

i informativni bilten, a sve više vidu rad i odgovornost. Kvalitet rada, kvalitet odgovornosti i društvenu funkciju, a ne osobu. Pitam se i sam, što se vrijednuje? Gdje je logika nagrade prema radu?

Pitanje: Na koji način i koliko stimulirati novinaru i suradnike i koliko to utječe na kvalitet priloga?

Osobni dohoci novinara su niski. Suradnici su također slabno stimulirani. To negativno utječe na kvalitet priloga. To je, dakle, jedan od preduslova, koji moramo riješiti. Do sada smo ga rješavali onako kako su nam dozvoljavale materijalne mogućnosti radne organizacije.

Evo npr.: osobni dohodak našeg novinara iznosi između 36.000 i 43.000 dinara, kako koji mjesec. Toliko iznosi fiksni osnovni dohodak čitačice u drugom poduzeću. Osobni dohodak urednika je niži i do 15.000 dinara od plaće službenika u nekoj ustanovi, odnosno organizaciji, a manji je za 10.000 dinara od plaće prethodnog urednika »Šibenskog lista«. Ovdje ne polazim sa pozicije umnog i fizičkog rada, niti sa stanovišta stvarnih kvalifikacija. Imam u

sredstava za život. Tačno ocjenjuju: koliko dobivam tdkoču raditi. Nisu, dakle, stimulirani pa nisu ni zainteresirani.

Naš radni kolektiv se priprema na stimulativniji način nagradivanja. U tom okviru ćemo rješavati i probleme osobnih dohodata novinara.

Pitanje: Čije je ogledalo »Šibenski list«: Redakcije, grada, komuna...«

Trebalo bi da bude ogledalo

života u komuni. On je, međutim refleks Redakcije i još uviđek mutna slika grada.

Ne pretendiram na to da su moje ocjene bezuslovno tačne. Bilo bi dobro čuti i druge ocjene. Ovdje sam, povodom vaših pita nja, slobodno, tako reći, na glas razmišljao. Svjestan sam jednog moralnog pravila koje glasi: Onaj koji kritikuje, mora biti spremjan da podnese kritiku.

Pitanje: Čije je ogledalo »Šibenski list«: Redakcije, grada, komuna...«

Trebalo bi da bude ogledalo

Betinska ljetna razglednica

Fored Tijesna, koje je sebi prigrabilo pravo kontinentalnog i otocnog mjestanca, Betina je u stvari predstava otoka Murter-a — kažu jedno od najuspješnijih turističkih punktova šibenske komune koji ukarak proti vrijedne Vodicama.

Pa ipak Betina, pored vrlo povoljne lokacije, nema izrazite turističke tradicije i više je tranzitno, nego turističko mjesto.

Razloga za slabu razvoj turizma ima dosta. U prvom redu premalo su angažirane snage u pokretanju jedne zajedničke i šire akcije. Većina onoga što je postignuto plod je jednog manjeg broja aktivista, a ne dugoročnje politike. Zalaganje i počrtovanje, koje možemo učiti u susjednom Murteru, u Betini nisu zastupljeni u dovoljnoj mjeri.

Jer kako protumačiti činjenicu da mjesto, koje reflekira na razvoj turizma nekoliko dana ostane bez mlijeka i nekih drugih artikala važnih za opskrbu gostiju. Jedan stranicu je pred nekoliko dana donio sa sobom gliser, ali u Betini ni na cijelom otoku nije mogao pronaći goriva. »Preporučili« su mu da »skokne« u Vodice i tamo nabavi gorivo. Taj gost nije

JAVNI SAOBRACAJ GDJE MU NIJE MJESTO

U 1961. godini dovršena je i useljena velika četvorokratnica za stanove radnika Remontnog zavoda. Prolaznik će je odmah učiti ako skrene desno od bivše kožare, »putem« koji vodi u poduzeće »Šipad«. Ta saobraćajnica, taj »put« teška je briga i glavobolja stanara, i to ne samo onih iz zgrada Remonta — već i svih drugih gdje prolazi taj »put«.

Ta saobraćajnica u stvari završava lijepe oivičenom betonskim pasicom, a preko nje slijedi divlji put pokraj Stančića i dalje prema »Šipadu«. Prije nekih 5 godina to je bio solidno izveden objekt, lijepo izvaljan, zaobljen i sačuvan. Danas je to ništa drugo nego obična izrovana divljina.

Glavni aktori, koji su izvoljili samcvoljno presjeći vrpcu i otvoriti javni promet, bili su poduzeće »Šipad« i »Lavčević«. Razumljivo, njima je to najbliži i najzgodniji put, jer prividno nemaju drugog. I tako godinama jure kamioni, kola i drugi cestovni stvorovi parajući usi stanarima i nose oblake prašine u stanove, namještaj suđe i... neka o tome kažu domaćice. Djeca, i to ona sitna, u posljednji čas izmjuči točkovima, a s prozora odvaznjaju pozivnika za ugroženom dječicom.

Neki kućni savjeti ovoga ugroženog bloka (Ulica Borisa Kidrića i Mandalinskih žrtava) pokušali su pismima, molbama i razgovorima, ne bi li to pitajući riješili. Eto, u naš se pitanje samo rješava, ljudi neka mirno spavaju. Rezultat toga »redovnog putac kućnih savjeta« — još veći i intenzivniji, ja u v i saobraćaj, ono što naši ljudi kažu »već vuk magarcas«.

A sada, šalu na stranu. Pitamo se i sve one koji znaju o ovom stvari više od nas: Da li je mjesto javnom saobraćaju npr. u Kalelargi? Ako nije u Kalelargi, onda nije to i ovdje. Ako spomenuta poduzeća već godinama koriste ovaj prolaz na štetu svih stanara, a na to nisu imali nikakvo ni zakonsko pravo, znači da su godinama kršili saobraćajno pravo. I sada ne treba valjda još čekati da netko podnese tužbu i da se razvije sudski spor.

Treba u najkratčem roku da spomenuta poduzeća prekinu korištenje nedozvoljenom saobraćajnicom, da sebi urede put na drugom mjestu, ali da isto dovedu upravošteni put u pravobitno stanje. Ne treba nam nakon ovoga apela priča i pričica, jer ne namjeravamo ostati samo na ovome — sve dok se ne ostvariš opravdani zahtjev.

Ugroženi stanari

što slično kako je to ovog ljeta bilo organizirano u Vodicama.

Gosti su također tuže na muhe. Tih dosadnih nametnika zaista ima posvuda i ništa se nije poduzelo da ih se uništi.

Gosti mnogo puta razumiju poteškoće oko nabave, prijevoza i problema komunalija — ali im ne ide u glavu da se smje i ostali otpaci bacaju u more upravo kada se oni kupaju. Svi su cni svjesni činjenice da mjesto nema kanalizacije i da je more glavnog recipijent otpadaka, ali takove »operacije« trebalo bi vršiti predevrer ili noću. Struie i vjetar bi do jučra raščistili kupališta a gasti bi bili zadovoljni kupajući se u čistom moru.

Sve su ovo započinjanja stranih i domaćih gostiju. U većini slučajeva imaju pravo. Dobro je da iznesu svoje utiske koje mi na posljeku treba da znamo. Sastav je razumljivo da za sve nedostatke gosti ne krije Betinu i njene gostoljubive mještane, ali ima dosta »sitnica«, koje bi se moglo lako ukloniti. M. M.

Kratke vijesti

Stambeni problem u Šibeniku je vrlo akutan. Da bi se svima omogućilo normalno stanovanje trebalo bi, prema nekim mišljenjima, izgraditi još oko 1000 stanova. Trenutno su u završnoj fazi radovi na izgradnji stambenog objekta »Kožara«, u kojem će useliti devedeset obitelji. Tvornica lakih metala »Boris Kidrić« gradi za svoje radnike zgradu koja će moći primiti četredeset obitelji, a u toku su u završnoj fazi radovi na izgradnji stambenog objekta za tržište. U tom stambenom zdanju naći će svoj mir više od dvadeset obitelji.

Šibensko poduzeće »Tehnomaterijal« posluje veoma dobro. Naročito uspješno radi prodavaonica gramofonskih ploča. Interes Šibenčana za zavabnu i narodnu muziku je velik. Ploča na kojoj su snimljene četiri melodijske pjesme je u vremenu dobro došla. Na toj ploči bila je snimljena i popularna kompozicija »Ne mogu prestati da te volim«. Najviše se traže ploče s snimcima zabavnih melodijskih pjesama, a od izvođača najkomercijalniji su Mišo Kovač, Ivo Robić, Đorđe Marjanović, Arsen Dedić, Matt Collins, Gabi Novak i posebno u svijetu renomirana i nenadmašiva Tereza Kesovija.

Dom JNA u Šibeniku je u toku ovogodišnje turističke sezone organiziran niz raznovrsnih koncerata. Najviše je upriličeno priredba na kojima su nastupili interpretatori narodnih melodijskih pjesama. Tako je, na primjer, do kraja kolovoza, pored ostalih, u angažmanu Domu gostova Olivera Marković, Zoran Georgijev, Đijego Varagić i Vasilije Radičić, a najavljeno je i nastup popularnog vokalnog ansambla »Dalmacija«. Zahvaljujući umjerenosti Domu JNA u Šibeniku je ovog ljeta priređen velik broj zavabnih priredbi. U inteziviranju kulturno-zabavnog života uključili su se također Narodno kazalište i »Putnik«.

Dom JNA u Šibeniku je u toku ovogodišnje turističke sezone organiziran niz raznovrsnih koncerata. Najviše je upriličeno priredba na kojima su nastupili interpretatori narodnih melodijskih pjesama. Tako je, na primjer, do kraja kolovoza, pored ostalih, u angažmanu Domu gostova Olivera Marković, Zoran Georgijev, Đijego Varagić i Vasilije Radičić, a najavljeno je i nastup popularnog vokalnog ansambla »Dalmacija«. Zahvaljujući umjerenosti Domu JNA u Šibeniku je ovog ljeta priređen velik broj zavabnih priredbi. U inteziviranju kulturno-zabavnog života uključili su se također Narodno kazalište i »Putnik«.

Španj je u pogledu turističkog prometa nadmašio sva očekivanja.

Da je tako govoriti i podatak da je u turističkim mjestima na području Šibenske komune u srpnju ove godine boravilo preko pedeset posto stranih gostiju više nego u istom razdoblju prešle godine. Gosti iz

inostranstva najviše su boravili u Šibeniku, Primoštenu i Vodicama. Po red hotelskih objekata oni su boravili i u kućnoj radosti. Prema izjavama zadovoljni su boravkom na području Šibenske komune. Mnogi su najavili da će doći i dogodine. (B)

• • •

Šibensko poduzeće »Tehnomaterijal« posluje veoma dobro. Naročito uspješno radi prodavaonica gramofonskih ploča. Interes Šibenčana za zavabnu i narodnu muziku je velik. Ploča na kojoj su snimljene četiri melodijske pjesme je u vremenu dobro došla. Na toj ploči bila je snimljena i popularna kompozicija »Ne mogu prestati da te volim«. Najviše se traže ploče s snimcima zabavnih melodijskih pjesama, a od izvođača najkomercijalniji su Mišo Kovač, Ivo Robić, Đorđe Marjanović, Arsen Dedić, Matt Collins, Gabi Novak i posebno u svijetu renomirana i nenadmašiva Tereza Kesovija.

• • •

Dom JNA u Šibeniku je u toku ovogodišnje turističke sezone organiziran niz raznovrsnih koncerata. Najviše je upriličeno priredba na kojima su nastupili interpretatori narodnih melodijskih pjesama. Tako je, na primjer, do kraja kolovoza, pored ostalih, u angažmanu Domu gostova Olivera Marković, Zoran Georgijev, Đijego Varagić i Vasilije Radičić, a najavljeno je i nastup popularnog vokalnog ansambla »Dalmacija«. Zahvaljujući umjerenosti Domu JNA u Šibeniku je ovog ljeta priređen velik broj zavabnih priredbi. U inteziviranju kulturno-zabavnog života uključili su se također Narodno kazalište i »Putnik«.

• • •

Španj je u pogledu turističkog prometa nadmašio sva očekivanja.

Da je tako govoriti i podatak da je u turističkim mjestima na području Šibenske komune u srpnju ove godine boravilo preko pedeset posto stranih gostiju više nego u istom razdoblju prešle godine. Gosti iz

inostranstva najviše su boravili u Šibeniku, Primoštenu i Vodicama. Po red hotelskih objekata oni su boravili i u kućnoj radosti. Prema izjavama zadovoljni su boravkom na području Šibenske komune. Mnogi su najavili da će doći i dogodine. (B)

• • •

Šibenik, Ulica Ive Lole Ribara bb.

KOMUNALNI ZAVOD ZA SOCIJALNO OSIGURANJE ŠIBENIK

daje na prodaju putem javne licitacije osobna kola »Zastava 1400«

u ispravnom stanju uz početnu cijenu od Din 400.000.-

Javna licitacija će se obaviti dana 10. IX 1965. godine u 10 sati u prostorijama zavoda.

Pravo učešća na ovoj licitaciji imaju organizac

EKONOMSKI FELJTON

Deset najvećih monopola i banaka svijeta

Organizacija monopola, trustova i kartela i koncentracija kapitala moćnih banaka nisu u svijetu više ono što su nekada predstavljali, esbito nakon prvog svjetskog rata, pa do 1940. godine. Zahvali kapitalističke države u nacionalnu privredu ispoljavaju se u sve značajnijoj formi, još od Rooseveltove New Deal-a. Zakoni protiv kartela u poslijeratnim etapama i formalno su naglašavali »interes kapitalističke države za rad velikih kompanija i težnju na kontrolu njihovih profiti«.

Fa ipak, pojedini giganti industrije i banaka stalno su proširivali svoja ticala na sve strane, uništavajući slabiju, baš onako, kako je to bio slučaj sa tvornicom automobila »Studebacher« prije nekoliko godina. Monopoli su ipak ostali. Njihova prisutnost u svjetskim zbiranjima češće se osjeća, nego što se njihova imena direktno pojavljuju.

Karakteristično je za današnji kapitalistički svijet, da je od deset najvećih monopola svijeta, osam u vlasništvu američkog kapitala. Preostala dva su britansko - nizozemska (Royal Dutch Shell (nafta) sa preko 6 milijardi dolara prometa i sa 572 milijuna neto dobiti godišnje, te poznati »Unilever« - prehrambeno - kemijska ind., sa 4 milijarde i 135 milijuna dolara prometa i sa neto dobiti od 145 milijuna dolara. Na rang-listi velike deseterice oni zauzimaju četvrtu i šesto mjesto.

Koliko je izbor najjačih monopola rigorozan, vidi se i po tome, što se na ovoj ljestvici ne nalazi ni moćni francusko-američki monopol Du Pont, a nema ni jednog francuskog, belgijskog (na primjer famozni »Union miniere«) dobro poznat iz svojih »akcija« u Katangi), zapadnjnjemackog, pa ni japskog, kanadskog itd.

Od deset najvećih monopola, petorica se bave naftom. To svjedoči od kolike je važnosti ova grana za ostale industrijske gigante, ali i o tome, koliki su u njih profiti. Od »naftaša« najjači je, svakako, Standard Oil. On ima promet od preko devet milijardi dolara, aktiva mu iznosi oko 11 i po milijardi, zaposljava 150 tisuća radnika i ima neto dobit od 840 milijuna dolara. U svoje vrijeme kada je Mosadik u Iranu teško branio nacionalizaciju abadenske naftne, za koju su prevremenno bili zainteresirani Britanci, Standard Oil odigrao je stanovitu ulogu oko kasnijeg formiranja međunarodnog konzorcija, u kojem i danas igra važnu ulogu.

Najjači monopol svijete svakako je General Motors, gigant automobilске industrije, koji zaposljava 605 tisuća radnika i ima promet od preko 14 i po milijardi dolara sa aktivom od

10 milijardi 239 milijuna dolara i neto dobiti od 604,7 milijuna dolara. GMS današnja vlada automobilskom industrijom SAD, a dijelom i Zapadne Evrope. On izvršava i ogromne vojne narudžbe. U oštroj konkurenци u zemlji i na međunarodnom tržistu slijedi ga Ford Motor, nekadašnji pionir automobiljske industrije SAD. No on ima upola manji promet, ali ipak »pravi« godišnje 480 milijuna dolara dobiti.

Jedini predstavnik elektrotehničke industrije, među ovom desetericom monopola je General Electric koji zapošljava oko 260 tisuća radnika sa blizu pet milijardi dolara prometa godišnje i 265,8 milijuna dolara neto dobiti. Profit ovog monopola sigurno je danas daleko veći (podaci su za godinu 1963./64.), otako intenzivno radi za Pentagon, proizvodeći 4-tonске uređaje za bojevne atomske glave »Mark-6«, koje služe kao »koristan teret« interkontinentalnim projektilima »Titan-2«, danas najmoćnijem oružju američke Strateške komande.

Socioni Mobil Oil zauzima na svojoj rang-listi sedmo mjesto sa relativno veoma visokom aktivom od preko 4 milijarde dolara sa dobiti od 242 milijuna i sa »svoga« 75 tisuća uposlenih radnika. Iza ovog monopola nalazi se čak i jedini predstavnik crne metalurgije U. S. Steel, koji, međutim, zaposljava oko 195 tisuća radnika, ali mu je neto dobit »samo« 163,2 milijuna dolara godišnje. I na ovoj slučajnoj usporedbi viđi se kćeliko je petrolejske industrije razgranata u svijetu i rentabilna. Ipak, ne treba gubiti iz vida da taj rentabilitet ima zahvaliti u prvom redu obilnom iskorištanju koncesije sa naftotnosnog polja Arabije, Afrike i Južne Amerike, ne računajući ona vlastita u svojoj zemlji. U vanjsko političkom

pitanjima širokih razmjera (i često širokih reperkusija), petrolejske kompanije stajale su, ne rijetko, u »sjeni« službene politike. Onako, kao što je u svoje vrijeme stajao monopol voća United Fruit, za vrijeme događaja u Guatemale, kada je »kumovao« zbacivanju Arbenza.

Petrolejske kompanije Texaco i Gulf Oıl načele se na dnu ljestvice deset najjačih monopola svijeta. Karakteristično je za njih relativno manji promet uz vrlo visoku aktivi imovine manji broj radnika (55, odnosno 47 tisuća radnika), i, što osobito upada u oči, veoma visoki profiti (482 odnosno 341 milijun dolara), što

znatno nadmašuje čak i General-Elektrica.

Slika deset najjačih banaka daje sličnu usporedbu američkog i ostalog kapitala kapitalističkih zemalja. Karakteristično je za sve te banke veoma visok iznos depozita, koji se skoro sasvim približuje vrijednosti aktive tih banaka. Šest banaka od ovih deset imaju svoje sjedište u SAD i nosioci su pretežno američkog kapitala. Tri banke su britanske i jedna kanadska.

Na čelu se nalazi Bank of America sa najjačom aktivom i sa najvećim depozitom (13.687 milijuna i 12.354 milijuna dolara). Nekada moćna i »istorijska« britanska Lloyds Bank nalazi se na desetom mjestu sa 4.942 milijuna aktive i 4.056 milijuna

depozita. Godišnji neto profit Američke banke je 83,1 milijun, a Lojdove 13,5 milijuna dolara. Ukupna aktiva deset najvećih banaka svijeta iznosi više od 76 milijard dolara. Kad bi se zbrojila vrijednost aktive pedeset najvećih banaka svijeta, dobila bi se suma koja bi se gotovo utrostručila: 201,8 milijardi dolara.

Iza Američke banke po vrijednosti aktive i količini depozita dolazi Manhatanska banka, zatim First National City Bank, Berklijska banka Velike Britanije, Manufactures Hanover Trust (SAD), Midled Bank (Britanija), Chemical Bank New York Trust, Royal Bank of Canada i već spomenuta Lloyd's Bank kao deseta.

Ni među ovim bankama ne-

ma ni jedne iz drugih evropskih zemalja, pa čak ni švicarske (poznate i na glasu depozite banke). Nema ni jedne japanske banke. Ova stvar ne treba toliko da čudi. Japanci su veliki proizvođači, ali veliki finansijski kapital nije koncentriran u zemlji. Znatnije potrebe za ulaganjima Japan ostvaruje sa područja međunarodnih banaka u širem ili užem smislu, zatim iz američkih banaka. Osim toga, finansijski kapital u Japanu ima jedan »odusak« — veoma jeftinu radnu snagu, što nije bez značaja za finansije ove zemlje uopće. Naravno, to ne znači da Japan nema jakih bankarskih trustova, no oni su ipak u sjeni američkih i britanskih.

J. Čelar

AUTOMOBILIST

Suvremeni čovjek prožet je nizom manjih modernih doba. Jedna od njih se zove automobilizam. Ona se kreće u širokom rasponu, sve od »obožavanja« automobila, pa do njegova-prezira, već prema tome u kakvom je odnosu čovjek prema ovom tehničkom sredstvu.

Do krajinjih granica zakrčene saobraćajnice velikih metropola, pre-pune autostraße, rastući broj nesreća, stotine i tisuće poginulih na cestama, ipak kao da nisu ni najmanja zapreka za sve veću »potrošnju«, kupovinu i proizvodnju automobila. Brojke ne samo da se ne smanjuju, već se one, naprotiv, vrlo glavo penju iz godine u godinu, obarajući u mnogim zemljama sve dosadašnje rekorde.

Automobilizam je prava opsesija, osobito sada za vrijeme turističke sezone. Primjećujemo ljudje koji se ne odvajaju od svog automobila, koji u društvu ne govore ni o čemu drugom, osim o automobilu, koji mu posvećuju najveći dio slobodnog vremena, pretvarajući se, tako, malo po malu, u njegovu žrtvu, u ljudsko biće koje služi mašini.

Automobilist je, pokazala su to i neka ispitivanja (osobito u velikim gradovima), često veoma nestripljiv, nervozan čovjek, pa i veoma netolerantan prema svojoj okolini. Međutim, takav je, najčešće samodejno, u kolima za volanom. U gradu, on će veoma rijetko poštovati prednost pješaka, smatrajći da je ovaj obični nesprijetnik koji se ne zna kretati ulicama. Nikad mu neće

dati pravo. Takav vozač ne voli ni semafore ni bilo kakove saobraćajne znakove, posebno one koji mu nalažu razna ograničenja. Umoran od nepotrebog naprezanja, on će pred semaforom čekati da mu se upali zeleno svjetlo, kao na neki plijen, na kojeg, čim se upali, ima da jutne bez obzira kojom brzinom, ali čim prije. Umjesto da se to vrijeme malo »popusti«, da pogleda oko sebe, da porazgovori riječ-dvije sa suputnikom, pa i zapali cigaretu, on je sav napet kao luk i čeka miš zelenog svjetla. Nije to zbog toga, što iza njega često čeka kolona vozila. Ne čini on to da bi se »maknuo«. Ne, on će češće baciti prezrivi pogled na susjedna kola ili ona ispred njega, koja nisu bila u stanju da »odmah« krenu »s mjestom«. On će ih zaobići, iako

možda zna da je to na takovom mjestu zabranjeno.

Njega najviše smatraju ograničenja brzine, jer njegov automobil »ne podnosi male brzine«. Njegova su kola takova da moraju voziti »optimalnom brzinom« kako se mašina ne bi zagrijavala, uslijed tog sitničenja sa brzinom na mjestima na kojima, prema njegovu shvaćajuću, najčešće, to »uopće nije potrebno«.

Ako automobilist vozi Zastavu 750 (»fiću«), on uvijek nastoji da pobijegne upravo isto takovom vozilu, jer je njegovo »daleko bolje«. Ono ima najbolje »originalne« amortizere, ima bolje sagorijevanje, bolju mašinu i uopće, »jer je brži«. Imaju li iste gume, njegove su uvihek »bolje«. Ako to uspije da »dokazuje« on se upušta i u veće pohvate: prvo vozi po gradu prebrzo, civili kočnicama, opasno ulazi u zavjeze i ne dopušta prednost drugim vozilima, koji prolaze u licu sa pravom prvenstvom. Ne misli na posljedice, jer njemu se »nikada nije nista desilo«.

Reklami smo da su vozači automobila »u pravilu« nervozni i nestripljivi ljudi, ali i to samo »u pravilu« dok su u svojim automobilima. Kod kuće, oni su sasvim drukčiji ljudi. Ni na poslu ih nitko ne bi mogao prepoznati. Često su tihi, povučeni, nezapaženi. Ako na radnom mjestu dožive kakav neprijatnost, neuspjeh, »maltretiranje od strane šef«, automobil je jedina prilika da se sebi dade oduška, da se pokaže kako nisi, »ma tko«. Rezultat je, nerijetko, bjesomučna jurnjava. Takav automobil, opasan poput kakovog boljda, juri cestama, »guta asfalt« i prijeti svima ostalima. Jedna vrst kompenzacije kompleksa manje

vrijednosti, koja može završiti katastrofom.

U ovoj maniji automobilizma postoji nešto poput nekog »podsektora«, a mogli bi ga nazvati »manija marke automobila«. I zaista, kad bi mnogi vozači bili iskreni, mogli bi otkriti koliko je nezgodna i teških nesreća izazvana ova nerazumljiva napast. »Lijepa slika« se često može vidjeti na magistrali: kolona od deset - petnaest automobila ide ispred vas. Sad nastaje momenat velikog iskušenja i pitajuće prestiža: nastaje međusobno preticanje. Ne, ne radi se o tome da se nekome silno žuri. Uostalom, on i ne može stići na cilj mnogo prije »ognog drugog« jer to sama cesta ne dozvoljava, a i relacije nisu suviše duge. Radi se o drugoj stvari. Nitko ne želi, da ima nekog »pred nosom«, pogotovo ne onog »slabijeg«. Nastaje utrka, makar, i na najužoj cesti. »Flico« prestiže cirotnu 2CV, jedan »fiat 1300« prestiže obojicu. Pegueo prestiže fiata. Ako se nađe još koji »triumph« ili »MG« ili čak famozni »Jaguar«, strka je neopisiva. Ponekad, bez pretjerivanja, ovo naliči na svjesnu utrku sa smreću. Takov je slučajeva i bilo. A radi čega? Radi marke jednog automobila!

Ponekad ni sam vozač ne zna kako da se na cesti vrla. Ako ide polagano, onaj iza njega mu prigovara da sputava saobraćaj, ako je nezgoda, i onda »pravi važan«.

Usljed svih ovih momenata koji se kod mnogih vozača mogu lako nazrijeti, dešava se, da čovjek, kad krene kolima na put prije svega bude izvrgnut umoru, napetosti, pretjeranju žurbi, i da kasnije nema nikakve volje za rad ili odmor. J. Čelar

ČAKULE

bodula, i prva nam je bila da se raspitamo za ulje.

Znate, štor, ulja ove godine nema, jer masline nisu rođile kako triba. Ono lanjsko vam je po hiljadu dinara, ali ga nećemo prodavati sve doble dok ne učinimo drugo, jer PARÉ nam, ETO, sada nisu potrebne, a ulje se uvik može prodati. — rekoće nam.

Odgovorili smo da to znamo, ali da ne znamo čime ćemo ubuće začinjati jelo. Boduli su nas pristojo uputili na adresu »Sofijna ulja u prodavanačma«. Zaista »lipa« ZA ČIRASE!

Slično, potpuno slično odgovoreno nam je i kad smo se raspolazili za »konservu«. »Nima, nima, štor! Novu tek pravimo, ali NIJE ZA PRODAJU!« Eto, dragi čitaoci, i naši se boduli ugledali — NA TRGOVCE!

KROZ PORODAJNE GRČEVE

Vi ste vjerojatno gledali utakmicu »Sibenik« - »Split«, pa ste zapazili i onu »finesu« golmana »Splita« kad se okrenuo publici i onaj protest publike. Čudi nas da publika nije na licu mjessta tražila povrat svojih para, što bi bilo sasvim normalno, s obzirom da je došla na utakmicu od koje je očekivala da će, kako i svaka JAVNA priredba, BITI I PRISTOJNA. Međutim, to nas je još jednom uvjerilo u istinitost one Marksove tvrdnje da svako NOVO mora proći kroz PORODAJNE GRČEVE! Samo, mi danas imamo i »likare« za grčeve, pa nas čudi da oni funkcioneri »Splita« koji su »sidili na klupi« nisu odmah izlijecili svoga golmana umjesto što su ga ostavili da se — »BIDAN« MUCI U PORODAJNIM GRČEVIMA!

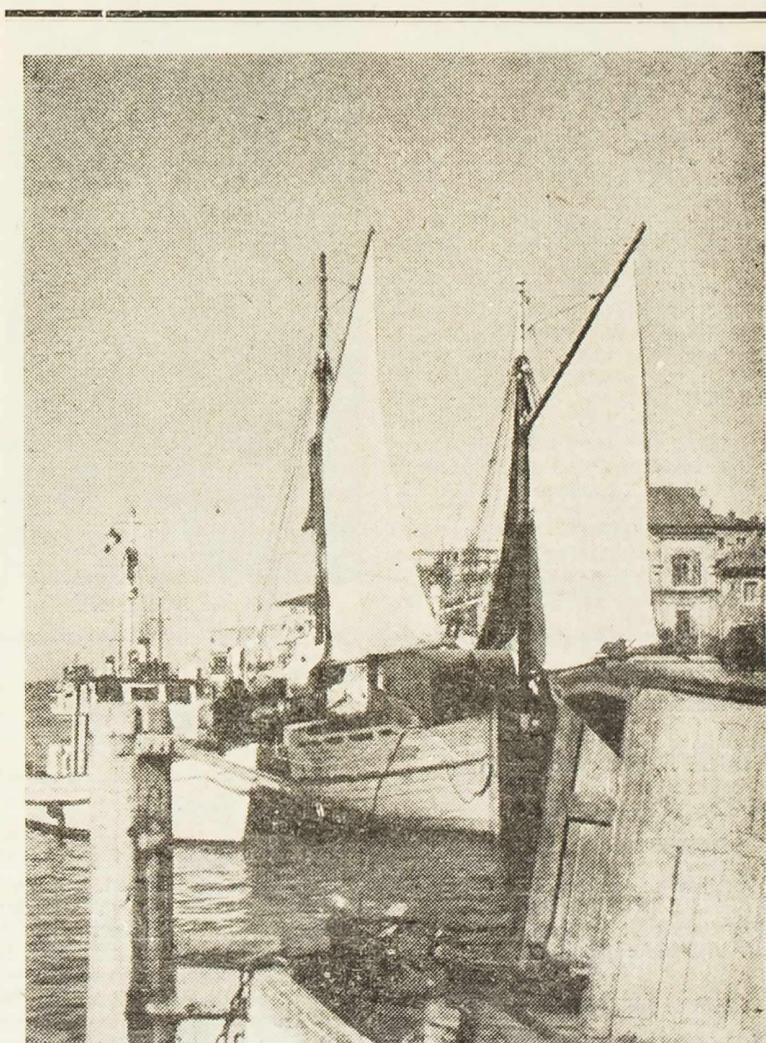
ZASTO NE BISMO I TO POKUSALI?

U borbi za čistoću grada, a naročito ljeti otpaci brzo zauđaruju, treba poduzeti sva sredstva, pa i strože kazne. Zato što na primjer one koji uveče sa svojim prozora izljevaju »športku« vodu ili bacaju »škarice« kostiju i slične otpatke, pa čak i čikove, ne bismo kaznili time da ujutro to pometu i stave u kantu koja im se NALAZI u »portunu« ili čak da pometu čitavu svoju ulicu, i sl. Pitanje utvrđivanja onoga koji smće baca veoma je jednostavno, jer se to u komšiluku i te kako zna. Možda bi to djelovalo i PREVENTIVNO, a znamo da PREVENTIVA kod nas — IONAKO NE STIMA!

DRUŠTVU TO ZAISTA NE TREBA

Jedno seosko sportsko društvo ima čak 140 članova i nekoliko veoma poznatih sekcija: plivačku, vaterpolo, jedriličarsku, i sl. Ima čak i posebnog trenera kojemu plaća spašavanje, hranu i ostatak. Čak je to društvo najmasovnije u komuni s obzirom na broj stanovnika u mjestu. Ima i dobre financije koje ubire od svoje aktivnosti, bez ikakvih dotacija! Društvo priređuje i izlete i takmičenja za turiste, ali ono ima i jednu SLABU TACKU — ČAK IZ ZAGREBA POSUĐUJE IGRACE! To zaista nije potrebno i to sa sportom uistinu nema VEZE!

Na licu mjessta

Motiv iz šibenske luke

JESU LI TO NAJSVESNIJI?

Ovih smo dana u jednoj kancleriji čuli i priču o onome unutrašnjem u jednome našem poduzeću, o onom što se ne izkazuje precentima i postoci, ekonomskim i statističkim analizama — već što se mijeri svješću, shvaćanjem PRIVREDNE REFORME u potpunosti, shvaćanjem sama sebe i svoga udjela u radu kolektiva, tj. priču o tome kako radnici toga našeg poduzeća kad uvide da dobivene radne zadatke ne mogu ostvariti — SAMI PODNOSE OTKAZ NA TO RADNO MJESTO!

Dakako, to se događa samo S RADNICIMA!

MOZE LI SE PODNJIETI OTKAZ NA CLANSTVO SK?

E, reči ćete, mudrolje?! Ili mudrog pitanja?! Pa to zna svaka »susa buša«! A tko braću nekome da prestane biti član SK? A ip

Vaterpolo**„ŠIBENIK“ DRUGOLIGAŠ**

U subotu i nedjelju u Šibeniku je održan kvalifikacioni turnir za ulazak u drugi vaterpolo razred. Na turniru su sudjelovali prvaci Srbije, Makedonije, Crne Gore i prvak Hrvatske domaći »Šibenik«.

Prono mjesto osvojili su domaći vaterpolisti nakon što su u odlučujućem utakmicu pobijedili »Odreda« s 2:1. Treće mjesto osvojila je »Budva« kojoj je uspjelo da »Šibeniku« oduzeze jedan bod. Na posljednjem mjestu nalaze se »Ohridski branovi« bez boda.

ŠIBENIK - BUDVA 1:1 (0:0, 1:0, 0:1, 0:0)

Strijelci: 1:0 Belamarić i 1:1 Sudac. Gledalaca oko 500. Sudac Mirko Knežević iz Splita.

»Šibenik«: Nakić, Junaković, Stojnić, Martinović, Belamarić, Karković, Bačić, Dean, Bučević, Lozić i Bogdanović.

»Budva«: Vukčević, Filotić I., Svitlja, Sudić, Filotić II., Crevar, Zuber, Fabris i Uljarević.

Ovom utakmicom otvoren je kvalifikacioni turnir. Odmah u početku utakmice vidjelo se da će domaći koji su u igru ušli kao favoriti, teško izći na kraj sa gostima koji nastoje ukrutiti svaki napad domaćih. Tek u drugoj četvrtini Belamarić je ljepež udarac savladao vrlo dobro Vukčevića. Gosti su izjednačili u trećoj četvrtini nakon što je jedan igrač »Šibenika« bio isključen.

Najdramatičnija borba vodila se u posljednjoj četvrtini kad je »Šibenik« u bazenu imao jednog igrača više. Međutim, domaći nisu znali iskoristiti to premoć i utakmica je završila neodlučno 1:1.

U drugom kolu »Odred« iz Kikinde je vrlo lako savladao »Budvu« visokim rezultatom od 8:1, a »Šibenik« »Ohridske branove« također visokim rezultatom od 9:0.

Treće kolo bilo je najinteresantnije. To kolo trebalo je da riješi pitanje pobednika ovog turnira. U utakmici koja je rješavala plasman za treće i četvrti mjesto sastali su se »Budva« i »Ohridski branovi«. »Budva« je pobjedila sa 8:3 i tako osvojila treće mjesto.

Plivanje

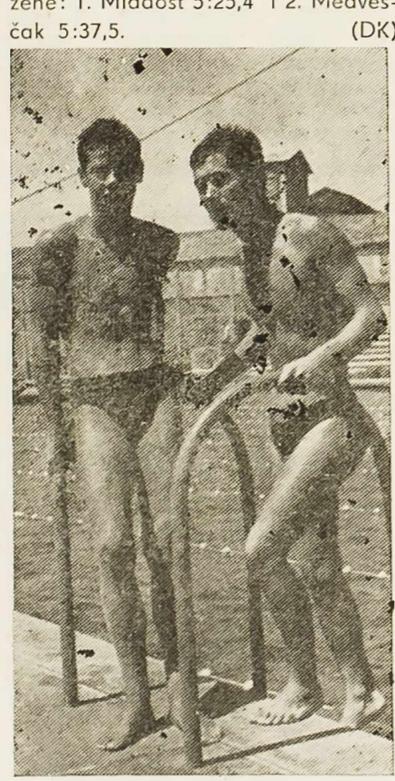
OMLADINSKO PRVENSTVO HRVATSKE

Belamarić prvak

U Šibeniku je od 19. do 21. o. m. održano prvenstvo Hrvatske za omladince u plivanju. Na prvenstvu je učestvovalo sedam momčadi i to: Mladost i Medveščak iz Zagreba, Jug iz Dubrovnika, POŠK iz Splita, Vinkovci, Mladost iz Bjelovara i domaći »Šibenik«.

Najviše uspjeha na ovom prvenstvu imali su plivači zagrebačke »Mladosti« koji su sakupili 36.050 bodova. Drugo mjesto osvojili su domaći plivači koji su sakupili 28.092 bodova. Zatim slijede Jug 15.532, Medveščak 8.641, POŠK 4.661, Vinkovci 2.187 i Mladost (Bjelovar) 909 bodova.

Rezultati 400 m mješovito muški: 1. Cleković (MZ) 5:34,5 i 2. Stojnić (S) 5:50,3, 3. 100 m prsno muški: 1. Krstulović (P) 1:21,2 i 2. Ročić (MZ) 1:22,2, 100 m kral žene: 1. Cleković (MZ) 1:00,5 i 2. Pavlešković (MZ) 1:02,4, 100 m kral žene: 1. Segrt (J) 1:11,7 i 2. Dragojević (J) 1:16,9, 100 m leđno muški: 1. Belamarić (S) 1:12,1 i 2. Jozic (MZ) 1:13,4, 100 m leptir muški: Mladušić (J) 1:09,1 i 2. Novšak (MZ) 1:11,9, 4×100 mješovito žene: 1. Mladost 5:56,9 i 2. Šibenik 6:04,5, 4×200 slobodno: 1. Mladost 1:44,9 i 2. Mladost II 9:56,9, 400 m kral muški: 1. Cleković (MZ) 4:59,3 i 2. Novšak (MZ) 5:06,4, 400 m kral žene: Segrt (J) 5:42,0 i 2. Dragojević (J) 6:01,4, 200 m prsno muški: 1. Krstulović (P) 2:55,7 i 2. Ročić (MZ) 2:56,1, 100 m prsno žene: 1. Kumar (M) 1:27,6 i 2. Bratković (MZ) 1:30,9, 200 m leđno muški: 1. Jozic (MZ) 2:39,4 i 2. Kočtan 2:40,7, 100 m leđno žene: 1. Volfarić (MZ) 1:20,4 i 2. Segrt (J) 1:23,6, 200 m leptir muški: 1. Cleković (MZ) 2:35,9 i 2. Mladušić (J) 2:45,1, 100 m leđno žene: 1. Kumar (M) 1:25,4 i 2. Segrt (J) 1:27,2, Stafeta 4×100 kral muški 1. Mladost 4:16,0 i 2. Mladost II (M) 3:12,7 i 2. Bratković (MZ) 3:15,7, 4:25,0, 200 m prsno žene: 1. Kumar 1.500 m 1. Cleković (MZ) 20:01,7 i 2. ne: 1. Dragojević (J) 6:51,3 i 2. Segrt Bačić (S) 20:59,5, 400 mješovito žene: 1. Dragojević (J) 6:51,7, Stafete 4×100 mješovito

Karković i Belamarić

KINEMATOGRAFI**»TESLA«**

Premijera domaćeg filma »PRAVO STANJE STVARI« (do 26. VIII). Premijera američkog filma »DVA JAHACA« (27. – 31. VIII).

»ŠIBENIK«

Premijera sovjetskog filma »SVE OS-TAJE LJUDIMA« (do 25. VIII). Premijera talijanskog filma »INVAZIJA VIKINGA« (26. – 31. VIII).

* * *

DEŽURNE LJEKARNE

Do 27. VIII – Varoš – Ulica bratstva i jedinstva.

Od 28. VIII – 3. IX – Centralna – Ulica Borisa Kidriča.

OD SRIJEDE DO SRIJEDE**ROBENI**

Dražen, Jakova i Marije Grubišić; Dražen Vukašina i Marije Vasiljević; Zoran, Sime i Ljubice, Jurčev-Ivin; Berislav, Ante i Anice Slavica; Saša, Josipa i Olge Karadole; Vjekoslava, Milenka i Tatjana Bujas; Dražen, Ivana i Ankice Banjavčić; Ante, Ive i Milice Babac; Ljubomir, Milana i Bore Jurin; Snejžana, Jakova i Darinke Mrša; Ljilja, Milana i Marte Palinić; Robertino, Križana i

Milenke Jelović; Vinko, Frane i Marija Širinčić; Ante, Vicenca i Roke Ivas; Dražen, Milana i Tone Pelnča; Miroslav, Mate i Eleonore Mišura; Miroslav, Dušan i Kosovke Bjelanović; Dinko, Stipan i Marije Rupić i Boris, Šime i Vjere Bašić.

VJENČANI

Stipe Bajić i Ratka Derek; Mijo Kočić i Vukosava Mažibrada; Miroslav Vučenović i Ada Isenovski; Davor Vukov i Gordana Zanze; Ive Mrša i Marija Juričev - Barbin; Dušan Lučev i Antica Zanze; Petar Dodig i Tereza Milošević; Marko Slavica i Milica Gulin.

UMRLI

Vinko Novaković, star 67 godina; Stipe Radnić, star 65 godina.

VAZNJI TELEFONI

Informacije	98
Zelježnička stanica	26-44
Autotransport	20-87
Putnik	24-30
Elektra	20-40
Vodovod	20-50
Bolnica	23-33
Hitno pomoć	94
Vatrogasna straža	22-22
Narodna milicija	23-23
Saobraćajna milicija	27-31
„Šibenski list“, redakcija	25-62
„Slobodna Dalmacija“, dopisništvo	28-51

AUTOBUSI:

Za Rijeku i Zadar u 4:15, 8:45, 9:45, 10:35, 11:45, 13, 14:35, 16:35, 19, 20, 21:35.

BRODOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Zagreb u 9:52, 19:10 i 22:35 sati, za Beograd u 19:10 sati, za Split u 3:03, 7:08 i 14:40 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-8 — Telefon Štampari je 22-28 i 29-53.

VLAKOVI:

Za Split u 4:10 sati, za Rijeku u 21:30 sati.

VLAKOVI:

Za Komunalnu banku Šibenik 435-11-